

148 § Petäjäveden kunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueiden-käyttölainsäädännön (laki kaavojen toteuttamisesta) sekä rakentamislain 46 §:n ja alueidenkäyttölain (kaavojen toteuttamislaki) 101a §:n muutoksesta

Asianro PET/202/00.04.00.00/2025

Kunnanhallitus 16.6.2025 148 §

Valmistelija(t): aluearkkitehti Päivi Muhonen p. 044 459 8434

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa 11.7.2025 mennessä uudesta alueidenkäyttölain luonnoksesta (diaarinumero: VN/26856/2023) ja alueidenkäyttöasetuksen alustavasta luonnoksesta. Alueidenkäyttölain nimi ehdotetaan muutettavaksi *Laiksi kaavojen toteuttamisesta*.

Hallituksen esitysluonnos alueidenkäyttölainsäädännön on luettavissa lausuntopalvelun kautta:
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=e92c21ba-a798-43a0-9fe1-1ba4b63ca95c&proposalLanguage=da4408c3-39e4-4f5a-84db-84481bafc744>.

Lausunnon voi toimittaa lausuntopalvelussa tai sähköpostilla ministeriön kirjaamoon kirjaamo.ym@gov.fi.

Lakivalmistelu pohjautuu Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteisiin, jossa painotetaan mm. teollisuuspuistojen maankäytön prosessien nopeuttamista, maanomistajien aloiteoikeutta yleis- ja asemakaavoituksessa, kaavoituksen ja lupaprosessien sujuvoittamista sekä uusiutuvan energiainvestointien (esim. aurinkovoima) edistämistä.

Alueidenkäyttölain uudistus on osa alueidenkäyttölain kokonaisuudistusta, jossa vanha maankäyttö- ja rakennuslaki jakautuu neljään eri kokonaisuuteen. Rakentamista ohjaava rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025. Uusi laki kaavojen toteuttamisesta muodostuu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusta ja merialuesuunnittelua koskevista säännöksistä. Kaavojen toteuttamista ja maapolitiikkaa koskevista säännöksistä on tarkoitus muodostaa omat kokonaisuutensa.

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi on nähtävillä yhtä aikaa Alueidenkäyttölaki-luonnoksen kanssa. Se viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Kokonaisuuden ymmärtämisen helpottamiseksi alustava asetusluonnos on kuitenkin myös lausuntopyyynnön liitteenä ja siitä voi jo tässä yhteydessä antaa kommentteja.

Alueidenkäyttölain valmistelun mukaan alueidenkäytön suunnittelun kolmiportainen hierarkia sekä kuntien keskeinen ja ratkaiseva rooli kaavoituksessa säilyisivät. Merkittävimpiä muutoksia lakiin olisivat

- Maakuntakaavan yksityiskohtaisuuden ja oikeusvaikutteisuuden keventäminen
- Yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely
- Kuntien yhteinen yleiskaavan aseman vahvistaminen
- Kaavojen sisältövaatimuksiin täydennyksiä (ilmastonmuutos, luonnonmonimuotoisuus, rakennuskustannukset)
- Yleis- ja asemakaavan laadinnan aikaisten rakennuskieltojen keston lyhentäminen
- Asemakaavan laatimisaloitteen laajentaminen ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä maanomistajan kanssa
- Oikeusvaikutteinen yleiskaava aurinkovoimarakentamista varten
- Tuulivoimalan vähimmäisetäisyyden määrittäminen asutukseen nähden
- Kaavoitusmenettelyä, tiedoksiantoja ja muutoksenhakua koskevia muutoksia (muutoksenhakuoikeuden rajaaminen ja yhteisöjen muistutusvelvoite valitusoikeuden käyttämiseksi)

Päätösehdotus

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa Ympäristöministeriölle Alueidenkäyttölain luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Petäjäveden kunnan lausunto

Petäjäveden kunta pitää sujuvoittamistavoitteita kannatettavina, mutta toisaalta esittää huolensa lakiluonnoksen moniin säädöksiin sisältyvistä, kunnan maankäytön ohjaamista haittaavista ja itsehallintoa rajaavista määräyksistä. Lisäksi lakiluonnoksen yksityiskohdissa on epäselviä ja puutteellisesti valmisteltuja tekijöitä, joiden vaikutuksia alueidenkäytön suunnitteluun ja muuhun yhteiskuntaan ei ole riittävästi arvioitu. Mm. muutoksenhakuoikeuksien rajaaminen luo huolen riittävän oikeusturvan toteutumisesta alueidenkäytön suunnittelun osallisten kannalta sekä alueidenkäytön yleisen hyväksyttävyyden kannalta.

Lisäksi Petäjäveden kunta ilmaisee huolensa lainvalmistelun tasosta sekä osallisten huomioinnista valmistelussa. Lakiesitystä ei ole monin paikoin perusteltu riittävästi eikä siitä ole tehty riittävän kattavaa vaikutusten arviointia, mitkä seikat tulevat aiheuttamaan ongelmia käytännön kuntatyössä. Lisäksi Petäjäveden kunta kritisoi lausuntoaajan aikataulua, joka ajoittuu epäedullisesti valtuustokauden vaihtumiseen ja kesätaukoon. Aikataulu rajoittaa luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden mahdollisuuksia riittävään perehtymiseen ja asian valmisteluun. Valtion toimijana tulee varmistaa, että lausuntojen antaminen ja kuuleminen olisi kattavaa, ei vain näennäistä. Lakiesityksessä on myös useita säännöksiä, jotka johtavat nykyistä

raskaampaan kaavoitusprosessiin ja lisäbyrokratiaan, joka ei tue hallituksen tavoitetta sujuvoittaa ja nopeuttaa prosesseja.

Yleiset säännökset (luku 1, 1 §-11 §) ja viranomaistoiminta (luku 2, 13 §, 14 §)

Petäjäveden kunta pitää hyvänä, että alueidenkäytön- ja kaavoitusjärjestelmän (4 §) säilyvät pääpiirteiltään entisellään, koska nykyinen kaavoitusjärjestelmä on toimiva, testattu ja ennakoitava. Kunta kuitenkin painottaa alueidenkäyttölain uudistuksessa kuntien itsehallinnon ja nk. kaavoitusmonopolin säilyttämistä.

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) tullaan korvaamaan lupa- ja valvontavirastolla (13 §) sekä elinvoimakeskuksilla (14 §). Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on tukea kunnan alueidenkäytön suunnittelua ja viraston on valvottava, että kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Elinvoimakeskusten tehtävänä on edistää alueellaan alueidenkäytön toimivuutta ja kestävyyttä.

Vuosittain järjestettävän kehittämiskeskustelun muuttaminen vähintään kerran kahdessa vuodessa järjestettäväksi yhteistyökeskusteluksi (10 §) korostaa valtion viranomaisen roolin muutosta kuntien kaavoitusta ohjaavasta ja valvovasta viranomaisesta yhteistyötä tekeväksi ja kuntia tukevaksi toimijaksi. Uusien virastojen osalta on vielä vaikea arvioida miten ne tulevat vaikuttamaan kuntien toimintaan, mutta Petäjäveden kunta pitää tärkeänä sitä, että uudesta lupa- ja valvontavirastosta on edelleen mahdollisuus saada tukea ja apua mm. lain tulkintakysymyksiin ja haastavien maankäyttöllisten asioiden ratkaisemiseen. Pienissä kunnissa ELY-keskuksista saatu neuvonta on auttanut merkittävästi kunnissa työskentelyä.

Maakuntakaava (luku 4, 21 § - 30 §)

Lakiluonnoksen mukaan maakuntakaavassa esitetään maakunnan alueidenkäytön periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita (21 §). Voimassa olevaan lakiin verrattuna maakuntakaavan tehtäviin ei enää kuuluisi yhdyskuntarakenteen periaatteiden esittäminen vaan ratkaisujen teko siirretään kuntatasolle ja -kaavoitukseen. Tämä perusteluna todetaan maakuntakaavan tehtävän rajaamisesta maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviin alueidenkäytön kysymyksiin.

Petäjäveden kunta katsoo, että maakuntakaavoitukseen esitetyt muutokset ovat pääsääntöisesti oikeansuuntaisia ja kaavatason merkityksen selkeyttäminen ja täsmentäminen on hyvä asia. On kuitenkin huomioitava, että maakuntakaavassa tulee edelleen voida käsitellä seudullisesti merkittäviä asioita ja alueita sekä kuntien maankäyttöä siltä osin, kun maankäytön ratkaisuilla on selvästi kuntarajat ylittäviä vaikutuksia. Seudullisia vaikutuksia voi olla mm. tuulivoimahankkeilla, kaupan suuryksiköillä ja suurilla

elinkeinohankkeilla.

Nykyisin maakuntakaavoissa on tarkasteltu myös seudullisesti merkittäviä alueita, kuten tuulivoima-alueita. Mikäli maakuntakaavalla tutkitaan jatkossa vain maakunnallisesti merkittävät alueet, tarkoittanee tämän vain hyvin suurten, maakunnallisten tuulivoima-alueiden osoittamista maakuntakaavoissa tv-alueina. Tällöin maakuntakaavoituksen päivityksen yhteydessä nykyiset seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet jäisivät pois maakuntakaavasta ja tätä kautta AKL:n (68 §) sisältämä uusi 8-kertaisen voimalakorkeuden etäisyysvaatimus koskisi tulevaisuudessa myös nyt maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä osoitettuja tuulivoima-alueita.

Petäjäveden kunta pitää hyvänä, että lakiluonnoksessa on mahdollistettu poikkeaminen maakuntakaavasta yleiskaavaa laadittaessa, tai asemakaavasta, jos yleiskaavaa ei ole (27§). Tämä mahdollistaa entistä paremmin maakuntakaavan ratkaisujen täsmentämisen kuntakaavoituksessa.

Yleiskaava (luku 5, 31 § - 45 §)

Petäjäveden kunta katsoo, että yleis- ja asemakaavan yhteiskäsittelyn (41 §) mahdollistaminen on hyvä lisäys lainsäädäntöön ja vahvistaa jo nykyisiä käytänteitä. Menettelyllä on mahdollisuus sujuvoittaa ja lyhentää kaavojen käsittelyaikaa. Myös yleiskaavan hyväksymispäätöksen yhteydessä alueella voimassa oleva asemakaava kumoaminen mahdollistaa ja helpottaa esim. vanhentuneiden ranta-asemakaavojen kumoamista ja maankäytön ratkaisemista yleiskaavalla, mikäli maanomistaja käynnistää ranta-asemakaavan kumoamisen ja sitoutuu myös tarvittaviin kustannuksiin samanaikaisesti, kun kunta laatii yleiskaavaa.

Lakiluonnoksessa on esitetty kunnalle mahdollisuus osoittaa yleiskaavoituksen kustannusvelvollisuudet suoraan maaomistajalle, mikäli yleiskaava tai yleiskaavan muutos laaditaan yksityisen edun vaatimana tai aloitteesta (40 §). Lakiuudistuksessa on myös selkeytetty ja parannettu kunnan mahdollisuutta periä ranta-alueita, pääasiassa loma-asumista koskevan yleiskaavan laatimiskustannukset täysmääräisesti maanomistajilta heidän kaavasta saamansa hyödyn suhteessa (77 §). Voimassa olevassa lainsäädännössä kunnalla on mahdollisuus periä ainoastaan puolet kustannuksista.

Petäjäveden kunta pitää hyvänä, että lakiluonnoksessa on selkeytetty yleiskaavoituksen kustannusvelvoitetta ja kunnan mahdollisuutta periä korvauksia. Kuntien resurssit huomioon ottaen on kohtuullista, että yleiskaavasta hyötyvät osallistuvat kaavan laatimisen kustannuksiin.

Lakiluonnoksessa on esitetty (§ 34), että yleiskaavojen sisältövaatimuksia täydennetään esimerkiksi ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuutta koskevilla seikoilla. Esitys on ympäristön tilaan peilaten perusteltua, mutta

lisää kaavoihin liittyvää selvitystaakkaa. Kunnissa kaavaprosessit ovat hidastuneet, kaavahankkeiden laadintakustannukset ovat kasvaneet sekä hallintotyömäärät lisääntyneet jatkuvasti kasvavien selvitys- ja vaikutusarviointivelvoitteiden takia. Petäjäveden kunta esittää, että lain säätäjä tarkastelisi lakimuutoksen tuomia, lisäresursseja vaativia toimia ja velvoitteita kokonaisuutena huomioiden kuntien vähenevät resurssit ja osaavien kaavoittajien ja mm. luontoselvittäjien huono saatavuus.

Vähittäiskaupan suuryksiköt (luku 7, 64 § - 66 §)

Lakiluonnoksessa on myös esitetty, että vähittäiskaupan suuryksiköt olisi edelleen osoitettava ensisijaisesti kaavojen keskusta-alueelle. Suuryksikön sijoittuminen maakuntakaavan keskustatoiminnoille tarkoitetun alueen ulkopuolelle edellyttäisi, että vähittäiskaupan suuryksikön sijoituspaikaksi tarkoitettu alue on maakuntakaavassa erityisesti osoitettu tähän tarkoitukseen. Vähittäiskaupan suuryksikkö voitaisiin kuitenkin osoittaa maakuntakaavassa, yleiskaavassa tai asemakaavassa keskusta-alueiden ulkopuolelle, jos voitaisiin huolehtia, että suunnitellulla alueidenkäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen (65 §). Voimassa olevaan lakiin verrattuna erityisissä säädöksissä ei enää säädettäisi palveluiden saavutettavuutta eikä palveluverkkoa koskevista sisältövaatimuksista, mikä on ristiriidassa esim. asemakaavan sisältövaatimusten kanssa, joihin nämä vaatimukset edelleen sisältyvät. Petäjäveden kunta esittää, että tämä ristiriita tulisi ratkaista ja suurmyymälöiden maakunnallisten ja seudullisten vaikutusten johdosta myymälöiden sijoittaminen tulisi ratkaista maakunta- tai yleiskaavassa riittävine vaikutusten arvioineineen.

Lakiluonnoksessa vähittäiskaupan suuryksiköitä koskeva erityinen sijainnin ohjaus koskisi voimassa olevan lain mukaisesti edelleen yli 4 000 k-m² suuruisia myymälöitä. Lakiehdotuksen mukaan vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös sellaiseen myymäläkeskittymään, joka vaikutuksiltaan on verrattavissa vähittäiskaupan suuryksikköön. Vähittäiskaupan myymäläkeskittymällä tarkoitetaan useasta erillisestä ja toisistaan lähietäisyydellä olevasta myymälästä muodostuvaa toiminnallisesti yhtenäistä kaupan aluekokonaisuus, jossa yksittäisten myymälöiden koko ei ylitä 4000 k-m² (64 §).

Petäjäveden kunta esittää, että myymäläkeskittymää koskeva lisäys tulee poistaa lakikohdasta ja kunnille tulee säilyttää kaupan kehittämistä koskeva kaavoitusoikeus ja -monopoli. Myymäläkeskittymän määritelmä rajoittaa ja vaikeuttaa kuntien liike- ja kauppakorttelien kehittämistä kuntakaavoituksella, mikäli toisiaan lähelle sijoittuvat myymälät lasketaan yhtenä kokonaisuutena.

Tuulivoimalarakentamista koskevat erityiset säädökset (luku 8, 67 § - 69 §)

Petäjäveden kunnan alueella tuulivoimatuotannon edistäminen on

haasteellista asutuksen sijoittumisesta johtuen. Lakiluonnoksessa ehdotettu etäisyysvaatimus (kahdeksan kertaa voimalan korkeus) asunnoista, vapaa-ajanasunnoista ja kaavan mukaisista asuinrakennuspaikoista (68 §) muualla kuin maakuntakaavan tv-alueilla, tarkoittaisi sitä, että Petäjävedellä tuulivoiman sijoittuminen ei todennäköisesti olisi mahdollista muualle kuin Pitkälänvuoren tuulivoima-alueelle, jossa on maakuntakaavassa osoitettu tv-merkintä. Säännöksen myötä maakuntakaavan tv-alueiden painoarvo muuttuu, koska muun potentiaalisen tuulivoiman kaavoitusmahdollisuus estyy tai vähenee merkittävästi. Säännös muuttaisi myös maakuntakaavojen tv-aluerajausviivan merkitystä, koska rajauksesta tulisi ehdoton - rajauksen ulkopuolella tulisi noudattaa etäisyysvaatimusta. Nykyinen oikeuskäytäntö on tulkinnut tv-aluerajauksia eri tavoin (mm. KHO 2023:57) ja jo voimassa olevien maakuntakaavojen laadintavaiheessa esille tuotu oikeudellinen tulkinta on 68 §:n vaatimuksista poikkeava.

Petäjäveden kunta katsoo, että tuulivoimaloiden kiinteä etäisyysvaatimus vähentää tai estää jatkossa pienempien tuulivoimapuistojen yleiskaavoituksen, ja että vaatimus tuulivoimalan vähimmäisetäisyydestä on epärealistinen. Lakiluonnoksen ehdotuksen toteutuessa kaikki tuulivoimahankkeet kunnan alueella jouduttaisiin todellisuudessa tarkastelemaan maakuntakaavatasolla, mikä lisää byrokratiaa ja kaventaa kuntien itsehallintoa. Kunta ei kannata ehdotettua tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä. Tuulivoimaloiden vaikutukset ja etäisyydet tulisi edelleen nykykäytänteiden mukaisesti pohjautua kaavoitus- ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, ja niissä todettuihin todellisiin vaikutuksiin kunnan vahva päätäntävalta säilyttäen. Rinnalle ei tarvita uutta rajoittavaa säännöstä. Etäisyysvaatimus vaikeuttaa myös hallitusohjelmatavoitteiden uusiutuvan energian edistämisen osalta.

Lakiesityksen mukaan etäisyysvaatimuksista voitaisiin poiketa, jos asuinrakennuksen tai -rakennuspaikan maanomistaja antaisi kirjallisen suostumuksensa asiasta. Suostumus sitoisi myös tulevia omistajia kauppatilanteessa (68§ mom. 3). Vastaavia omaa asuinpaikkaa ja seuraavia maanomistajia sitovia suostumusmenettelyjä ei ole mahdollista soveltaa missään muussa ympäristöhaittoja koskevassa käsittelyssä. Lakikohdan suostumusmenettely ohjaa tuulivoimaosayleiskaavahankkeita suurten, instituutionaalisten maanomistajien alueille. Epäselvää on myös, missä ja miten kirjallista suostumusta säilytetään (kuuluuko esim. kaavoituksen asiakirjoihin).

Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säädökset (luku 9, 70 § - 72 §)

Lakiesitys mahdollistaa, että jatkossa voidaan laatia aurinkovoimaa koskeva yleiskaava, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena (70 §). Lakiuudistus on tarpeellinen, sillä aurinkovoimarakentaminen todennäköisesti lisääntyy ja sen ohjaamiseksi yleiskaava on oikeanlainen

suunnitteluinstrumentti. Lakiesityksen mukaan kaavoituskynnys ylittyy yli 10 hehtaarin aurinkovoima-alueella. Tämän lakikohdan "joustavoittava" hyöty voi toteutua kuitenkin vain, mikäli myös sijoittamisluvalla suunnittelutarvealueella on vielä mahdollista ratkaista hankkeen vaikutusten salliessa laajojakin aurinkovoima-alueita (esim. 100 ha) eikä vain enintään alle 10 hehtaarin alueita. Lakimuutoksilla ei saa aiheuttaa merkittävästi kasvavaa yleiskaavojen laadintatarvetta aurinkovoima-alueita koskien.

Kriteerit aurinkovoimalan sijoittamisessa metsäympäristöön ovat lakiluonnoksessa jääneet hyvin epäselviksi. Luonnoksessa todetaan, että aurinkovoimaloita ei saisi merkittävässä määrin sijoittaa metsämaalle. Epäselväksi jää, mitä merkittäväällä määrällä tarkoitetaan ja tuleeko tarkastelu tehdä hankekohtaisesti vai esim. kunta- tai seutukohtaisesti. Petäjäveden kunta esittää, että lain perusteluissa asiaa tulee avata tarkemmin.

Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa (luku 11, 78 § - 89 §)

Petäjäveden kunnan mielestä lakiuudistuksessa tulisi huomioida kuntien mahdollisuus hyödyntää digitalisaatiota perinteisen kirjepostin sijaan/rinnalla. Luonnoksessa on mahdollistettu sanomalehdessä julkaistavista kuulutuksista luopuminen, mutta voimassa olevan lainsäädännön tapaan luonnoksessa määrätään edelleen kaavaehdotuksen ilmoittamisesta kirjeitse toisessa kunnassa asuville maanomistajille ja -haltijoille (84 §). Ulkopaikkakuntalainen on tässä menettelyssä käytännössä paremmassa asemassa kuin kunnassa asuva. Petäjäveden kunnan näkemyksen mukaan digitaalista kuulemista voitaisiin kehittää kirjeitse kuulemista rinnalle ja sallia esimerkiksi sähköpostitiedottaminen kirjetiedottamisen sijaan/lisänä niille maanomistajille, jotka siihen suostuvat. Näin kunnilla olisi mahdollista kehittää kuulemiseen digitalisaatioon ja paikkatietoon perustuvia ratkaisuja.

Lakiluonnoksen 78 §:n mukaan asemakaavaa laadittaessa olisi arvioitava kaavan todennäköisesti merkittävät vaikutukset rakentamisen kustannuksiin. Tämä uusi lisäys vaikutusten arvioinnin osalta muuttaisi asemakaavaprosessia nykyistä raskaammaksi lisäten selvityskustannuksia ja pidentämällä asemakaavojen laatimisaikatauluja. Petäjäveden kunnan mielestä vaatimuksesta rakentamiskustannusten selvittämisestä tulee luopua asemakaavoittamisen sujuvoittamiseksi.

Kaavoituskatsauksen korvaaminen verkossa ylläpidettävällä aineistolla (79 §) vireillä olevista ja vireille tulevista kaavoista on Petäjäveden kunnan mielestä kannatettavaa. Kuntalaisten kannalta on selkeämpää, että vireillä ja laadinnassa olevista tai valmisteluun tulevista kaavahankkeista löytyvät kunnan verkkosivuilta.

Petäjäveden kunta pitää hyvänä, että lakiluonnoksessa on parannettu ja

yksinkertaistettu kunnan mahdollisuutta järjestää vireilletulo ja valmisteluvaiheen kuuleminen kaavan tavoitteiden ja merkityksen mukaisella tavalla (§ 81). Nykyinen lainsäädäntö tarjoaa tämän mahdollisuuden vain vähäisten asemakaavahankkeiden osalta.

Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä maanomistajan kanssa (luku 12, 90 § - 91 §)

Lakiluonnoksessa esitetään maanomistajille oikeutta asema- tai yleiskaava-aloitteen tekemiseen, joka tulisi käsitellä kunnassa monijäsenisessä toimielimessä viimeistään neljän kuukauden kuluessa (90 §). Monijäsenisellä toimielimellä tarkoitettaisiin kuntalain 30 §:n mukaisia kunnan toimielimiä, joka Petäjävedellä tarkoittaa kuntarakennelautakuntaa tai kunnanhallitusta.

Petäjäveden kunta katsoo, että lain uusi kaavan laatimisaloitesäännös on turha ja kuntien hallintotyötä lisäävä. Voimassa olevan lainsäädännön puitteissa maanomistajilla on jo ollut mahdollisuus tehdä kaavoitusta koskevia aloitteita ja käsittelykäytäntö on ollut varsin toimiva. Toimivia käytäntöjä ei pidä vaikeuttaa lisäsääntelyllä ja byrokratialla. Kaavoitusaloitteen käsittely monijäsenisessä toimielimessä aiheuttaisi kunnille lisää hallintotyötä. Käytäntö on osoittanut, että pääsääntöisesti kaavoitusaloitteet keskeytyvät maanomistajan taholta, kun maanomistajalle selviää kaavoitustyön kustannusvastuut. Ne kaavoitusaloitteet, jotka ovat realistisia ja joiden kustannusvastuisiin maanomistajat sitoutuvat, käsitellään sekä etenevät jo nykyisin kaavoitussopimusmenettelyjen kautta. Petäjäveden kunta toteaa, että alueidenkäyttölain 90 § tulisi poistaa kokonaisuudessaan tai säännöstä tulisi voida noudattaa hyvin joustavasti, kunnan oman hallintomenettelytavan mahdollistavana.

Lakikohtaan sisältyvä myös kunnalle mahdollisuus antaa kaavaehdotuksen laadinta maanomistajalle (91 §). Kaavaehdotuksen laadintaan sisältyy kuitenkin edelleen kunnan ohjausvelvollisuus ja keskeytyspäättöosoikeus. Tämä menettely voi käytännössä aiheuttaa ristiriitaisia tulkintoja ja kuormittaa kunnan resursseja, jonka vuoksi Petäjäveden kunta suhtautuu varauksella esitettyyn toimintatapaan.

Lausunto koskien alueidenkäyttölain (kaavojen toteuttamislaki) muuttamista (101 a §)

Alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä myös alueidenkäyttölain muihin pykäliin muutoksia. Alueidenkäyttölaista aikanaan kaavojen toteuttamista koskevaan lakiin siirtyvässä pykälässä 101 a säädettäisiin maanomistajan oikeudesta saada maakunta-, yleis- tai asemakaavan suojelumääräyksestä johtuvasta rajoituksesta metsätalouden harjoittamiselle kunnalta korvaus, jos rajoituksesta aiheutuu vähäistä suurempaa taloudellista menetystä.

Alueidenkäyttölaissa on eri kaavatasoille määrätty sisältövaatimukset, joiden

mukaan luonnon monimuotoisuutta ja luontoarvoja tulee vaalia. Sisältövaatimusten täyttämiseksi kaavoihin on usein tarpeellista antaa mm. puuston käsittelyä koskevia määräyksiä. Lakiluonnoksen § 101a asettaa haasteen kaavojen sisältövaatimusten täyttämiseksi, koska todennäköisesti osa kaava-alueiden luontoarvokohdetietoista esitetään jatkossa vain kaavaselostuksissa tai kaavakartalla vain informatiivisena tietona. Suojelumääräyksiin osoitettaisiin vain luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojelulain 111 §:n mukaisesti kohteet sekä metsälain 10 § mukaiset kohteet. Muut metsätalousalueiden luontoarvoja koskevat kaavatiedot jäävät informatiivisiksi ilman metsänkäyttöä rajoittavia suojelumääräyksiä.

Petäjäveden kunta katsoo, että alueidenkäyttölain 101 a § tulee poistaa tai muuttaa merkittävästi sisällöllisesti. Kunnilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia korvausten maksamiseen tai hallinnollista resurssia korvausmenettelyjen hoitamiseen. Mahdollinen korvausmenettelyyn liittyvä valmistelu sekä kaava-aineistojen arviointi korvausriskien osalta aiheuttaisi kunnille lisää hallinnollista työtä. Lakikohta aiheuttaa myös lisääntyvien valitusprosessien kautta oikeuskäsittelyihin käytettävän hallintotyön määrää.

Jos lakikohta jää edelleen alueidenkäyttölakiin, on tarpeellista tarkentaa metsäkiinteistön ja metsätalouden harjoittamisen määritelmät sekä eri kaavatyyppien sisältövaatimukset metsätalousalueita koskien. Metsätalouden harjoittamisen rajoittamista koskeva kunnan korvausvelvoite ei voi olla voimassa ranta-asemakaavoitusta koskien, koska ranta-asemakaavoitus on pääsääntöisesti maanomistajan aloitteesta käynnistettävä kaavatyyppi. Yleispiirteisen maakuntakaavan osalta korvausvelvollisuuden osoittaminen kunnalle on myös kohtuutonta, koska kunta ei laadi eikä hyväksy maakuntakaavoja.

Mikäli valtio katsoo tarpeelliseksi säätää korvausvelvollisuudesta, tulisi valtion varautua budjetissaan korvausten maksamiseen kuntien sijaan. Lain kirjaus korvauksen maksamisen ajankohdasta, määrittelystä ja suuruudesta ja siitä, onko kyseessä kertakorvaus. Kuntanäkökulmasta vähimmäisvaatimuksena esitetään, että korvausvelvollisuus lankeaisi kunnan maksettavaksi vasta puiden kaatamista koskevan luvan hylkäämisen jälkeen vastaavasti kuten on jo nyt säädetty alueidenkäyttölain 102 §:ssä muiden maa-alueiden lunastus- ja korvausvelvollisuudesta.

Lausunto koskien lakia rakentamislain muuttamisesta (RakL 46 §)

Alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä myös rakentamislakiin esitetään muutoksia. Rakentamislaki koskevassa muutosluonnoksessa on esitetty säännös, että aurinkovoimalan sijoittumispaikasta riippumatta pinta-alaltaan yli 10 ha kokoiset voimalat ei voisi täyttää RakL 46 § mukaisia sijoittamisen edellytyksiä suunnittelutarvealueella. Esitystä on perusteltu sen positiivisilla vaikutuksilla mm. luontoarvoihin, koska kaavoituksessa ympäristövaikutukset

selvitetään kattavammin kuin yksittäisen lupaharkinnan yhteydessä. Tästä johtuen aurinkovoimalan rakentaminen edellyttäisi aina joko asemakaavan tai aurinkovoimarakentamista ohjaavan yleiskaavan laatimista.

Petäjäveden kunnan mielestä lakiin kirjattu tiukka yksiselitteinen pinta-alaperusteinen kokorajoitus, joka ei ota huomioon voimalan sijoituspaikkaa yhdyskuntarakenteessa tai rakentamisen vaikutuksia, aiheuttaa kasvavaa yleiskaavojen laadintatarvetta. Sijoittamislupamenettely suunnittelutarvealueella sisältää selvitysten ja vaikutusarviointien laadinnan hanketoimijan toimesta, minkä yhteydessä on mahdollista arvioida tapauskohtaisesti hankkeen vaikutuksia ja kaavoitustarvetta. Tästä syystä Petäjäveden kunta pyytää vielä lainsäätäjää harkitsemaan, onko ehdotonta kymmenen hehtaarin rajaa tarkoituksenmukaista kirjata rakentamislakiin. Tällaisessa muodossa lakiesityksen tuoma kaavoitusvelvollisuus hidastaa ja vaikeuttaa myös aurinkovoima-alueiden kehittämistä.

Mikäli pinta-alamääritelmä nähdään välttämättömäksi, Petäjäveden kunta pyytää harkitsemaan pinta-alamääritelmän korottamista esitetystä kymmenestä hehtaarista.

Lisäksi Petäjäveden kunta esittää, että sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella (RakL 46 §) -säännöstä tulisi tarkentaa siten, että maaseutuyrityksen liitännäiselinkeinojen rakentaminen ei tarkoita loma-asuntojen ja matkailupalveluasuntojen rakentamista. Asuinrakentamisen osalta on suunnittelutarvealueilla tarpeen laajempi lupaharkinta; määräyskohta aiheuttaa epäselvyyttä myös ranta-alueita koskien.

Asian kokouskäsittely:

Puheenjohtajan avattua keskustelun Simo Sarava ehdotti, että Petäjäveden kunnan lausunnosta poistetaan kohta "**Lausunto koskien alueidenkäyttölain (kaavojen toteuttamislaki) muuttamista (101 a §)**". Hanna Hautamäki, Teppo Sirniö ja Pekka Ekman kannattivat ehdotusta.

Satu Kytölehto esitti poistettavaksi lausunnosta kohdan "Kunta ei kannata ehdotettua tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä." Kunnanhallitus kannatti yksimielisesti ehdotusta.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti antaa Ympäristöministeriölle Alueidenkäyttölain luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Petäjäveden kunnan lausunto

Petäjäveden kunta pitää sujuvoittamistavoitteita kannatettavina, mutta toisaalta esittää huolensa lakiluonnoksen moniin säädöksiin sisältyvistä,

kunnan maankäytön ohjaamista haittaavista ja itsehallintoa rajaavista määräyksistä. Lisäksi lakiluonnoksen yksityiskohdissa on epäselviä ja puutteellisesti valmisteltuja tekijöitä, joiden vaikutuksia alueidenkäytön suunnitteluun ja muuhun yhteiskuntaan ei ole riittävästi arvioitu. Mm. muutoksenhakuoikeuksien rajaaminen luo huolen riittävän oikeusturvan toteutumisesta alueidenkäytön suunnittelun osallisten kannalta sekä alueidenkäytön yleisen hyväksyttävyyden kannalta.

Lisäksi Petäjäveden kunta ilmaisee huolensa lainvalmistelun tasosta sekä osallisten huomioinnista valmistelussa. Lakiesitystä ei ole monin paikoin perusteltu riittävästi eikä siitä ole tehty riittävän kattavaa vaikutusten arviointia, mitkä seikat tulevat aiheuttamaan ongelmia käytännön kuntatyössä. Lisäksi Petäjäveden kunta kritisoi lausuntoajan aikataulua, joka ajoittuu epäedullisesti valtuustokauden vaihtumiseen ja kesätaucoon. Aikataulu rajoittaa luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden mahdollisuuksia riittävään perehtymiseen ja asian valmisteluun. Valtion toimijana tulee varmistaa, että lausuntojen antaminen ja kuuleminen olisi kattavaa, ei vain näennäistä. Lakiesityksessä on myös useita säännöksiä, jotka johtavat nykyistä raskaampaan kaavoitusprosessiin ja lisäbyrokratiaan, joka ei tue hallituksen tavoitetta sujuvoittaa ja nopeuttaa prosesseja.

Yleiset säännökset (luku 1, 1 §-11 §) ja viranomaistoiminta (luku 2, 13 §, 14 §)
Petäjäveden kunta pitää hyvänä, että alueidenkäytön- ja kaavoitusjärjestelmän (4 §) säilyvät pääpiirteiltään entisellään, koska nykyinen kaavoitusjärjestelmä on toimiva, testattu ja ennakoitava. Kunta kuitenkin painottaa alueidenkäyttölain uudistuksessa kuntien itsehallinnon ja nk. kaavoitusmonopolin säilyttämistä.

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) tullaan korvaamaan lupa- ja valvontavirastolla (13 §) sekä elinvoimakeskuksilla (14 §). Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on tukea kunnan alueidenkäytön suunnittelua ja viraston on valvottava, että kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Elinvoimakeskusten tehtävänä on edistää alueellaan alueidenkäytön toimivuutta ja kestävyyttä.

Vuosittain järjestettävän kehittämiskeskustelun muuttaminen vähintään kerran kahdessa vuodessa järjestettäväksi yhteistyökeskusteluksi (10 §) korostaa valtion viranomaisen roolin muutosta kuntien kaavoitusta ohjaavasta ja valvovasta viranomaisesta yhteistyötä tekeväksi ja kuntia tukevaksi toimijaksi. Uusien virastojen osalta on vielä vaikea arvioida miten ne tulevat vaikuttamaan kuntien toimintaan, mutta Petäjäveden kunta pitää tärkeänä sitä, että uudesta lupa- ja valvontavirastosta on edelleen mahdollisuus saada tukea ja apua mm. lain tulkintakysymyksiin ja haastavien maankäytöllisten asioiden ratkaisemiseen. Pienissä kunnissa ELY-keskuksista saatu neuvonta on

auttanut merkittävästi kunnissa työskentelyä.

Maakuntakaava (luku 4, 21 § - 30 §)

Lakiluonnoksen mukaan maakuntakaavassa esitetään maakunnan alueidenkäytön periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita (21 §). Voimassa olevaan lakiin verrattuna maakuntakaavan tehtäviin ei enää kuuluisi yhdyskuntarakenteen periaatteiden esittäminen vaan ratkaisujen teko siirretään kuntatasolle ja -kaavoitukseen. Tämä perusteluna todetaan maakuntakaavan tehtävän rajaamisesta maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviin alueidenkäytön kysymyksiin.

Petäjäveden kunta katsoo, että maakuntakaavoitukseen esitetyt muutokset ovat pääsääntöisesti oikeansuuntaisia ja kaavatason merkityksen selkeyttäminen ja täsmentäminen on hyvä asia. On kuitenkin huomioitava, että maakuntakaavassa tulee edelleen voida käsitellä seudullisesti merkittäviä asioita ja alueita sekä kuntien maankäyttöä siltä osin, kun maankäytön ratkaisuilla on selvästi kuntarajat ylittäviä vaikutuksia. Seudullisia vaikutuksia voi olla mm. tuulivoimahankkeilla, kaupan suuryksiköillä ja suurilla elinkeinohankkeilla.

Nykyisin maakuntakaavoissa on tarkasteltu myös seudullisesti merkittäviä alueita, kuten tuulivoima-alueita. Mikäli maakuntakaavalla tutkitaan jatkossa vain maakunnallisesti merkittävät alueet, tarkoittanee tämän vain hyvin suurten, maakunnallisten tuulivoima-alueiden osoittamista maakuntakaavoissa tv-alueina. Tällöin maakuntakaavoituksen päivityksen yhteydessä nykyiset seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet jäisivät pois maakuntakaavasta ja tätä kautta AKL:n (68 §) sisältämä uusi 8-kertaisen voimalakorkeuden etäisyysvaatimus koskisi tulevaisuudessa myös nyt maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä osoitettuja tuulivoima-alueita.

Petäjäveden kunta pitää hyvänä, että lakiluonnoksessa on mahdollistettu poikkeaminen maakuntakaavasta yleiskaavaa laadittaessa, tai asemakaavasta, jos yleiskaavaa ei ole (27§). Tämä mahdollistaa entistä paremmin maakuntakaavan ratkaisujen täsmentämisen kuntakaavoituksessa.

Yleiskaava (luku 5, 31 § - 45 §)

Petäjäveden kunta katsoo, että yleis- ja asemakaavan yhteiskäsittelyn (41 §) mahdollistaminen on hyvä lisäys lainsäädäntöön ja vahvistaa jo nykyisiä käytänteitä. Menettelyllä on mahdollisuus sujuvoittaa ja lyhentää kaavojen käsittelyaikaa. Myös yleiskaavan hyväksymispäätöksen yhteydessä alueella voimassa oleva asemakaava kumoaminen mahdollistaa ja helpottaa esim. vanhentuneiden ranta-asemakaavojen kumoamista ja maankäytön ratkaisemista yleiskaavalla, mikäli maanomistaja käynnistää ranta-asemakaavan kumoamisen ja sitoutuu myös tarvittaviin kustannuksiin samanaikaisesti, kun kunta laatii yleiskaavaa.

Lakiluonnoksessa on esitetty kunnalle mahdollisuus osoittaa yleiskaavoituksen kustannusvelvollisuudet suoraan maaomistajalle, mikäli yleiskaava tai yleiskaavan muutos laaditaan yksityisen edun vaatimana tai aloitteesta (40 §). Lakiuudistuksessa on myös selkeytetty ja parannettu kunnan mahdollisuutta periä ranta-alueita, pääasiassa loma-asumista koskevan yleiskaavan laatimiskustannukset täysmääräisesti maanomistajilta heidän kaavasta saamansa hyödyn suhteessa (77 §). Voimassa olevassa lainsäädännössä kunnalla on mahdollisuus periä ainoastaan puolet kustannuksista.

Petäjäveden kunta pitää hyvänä, että lakiluonnoksessa on selkeytetty yleiskaavoituksen kustannusvelvoitetta ja kunnan mahdollisuutta periä korvauksia. Kuntien resurssit huomioon ottaen on kohtuullista, että yleiskaavasta hyötyvät osallistuvat kaavan laatimisen kustannuksiin.

Lakiluonnoksessa on esitetty (§ 34), että yleiskaavojen sisältövaatimuksia täydennetään esimerkiksi ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuutta koskevilla seikoilla. Esitys on ympäristön tilaan peilaten perusteltua, mutta lisää kaavoihin liittyvää selvitystaakkaa. Kunnissa kaavaprosessit ovat hidastuneet, kaavahankkeiden laadintakustannukset ovat kasvaneet sekä hallintotyömäärät lisääntyneet jatkuvasti kasvavien selvitys- ja vaikutusarviointivelvoitteiden takia. Petäjäveden kunta esittää, että lain säätäjä tarkastelisi lakimuutoksen tuomia, lisäresursseja vaativia toimia ja velvoitteita kokonaisuutena huomioiden kuntien vähenevät resurssit ja osaavien kaavoittajien ja mm. luontoselvittäjien huono saatavuus.

Vähittäiskaupan suuryksiköt (luku 7, 64 § - 66 §)

Lakiluonnoksessa on myös esitetty, että vähittäiskaupan suuryksiköt olisi edelleen osoitettava ensisijaisesti kaavojen keskusta-alueelle. Suuryksiköt sijoittumin maakuntakaavan keskustatoiminnoille tarkoitetun alueen ulkopuolelle edellyttäisi, että vähittäiskaupan suuryksikön sijoituspaikaksi tarkoitettu alue on maakuntakaavassa erityisesti osoitettu tähän tarkoitukseen. Vähittäiskaupan suuryksikkö voitaisiin kuitenkin osoittaa maakuntakaavassa, yleiskaavassa tai asemakaavassa keskusta-alueiden ulkopuolelle, jos voitaisiin huolehtia, että suunnitellulla alueidenkäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen (65 §). Voimassa olevaan lakiin verrattuna erityisissä säädöksissä ei enää säädettäisi palveluiden saavutettavuutta eikä palveluverkkoa koskevista sisältövaatimuksista, mikä on ristiriidassa esim. asemakaavan sisältövaatimusten kanssa, joihin nämä vaatimukset edelleen sisältyvät. Petäjäveden kunta esittää, että tämä ristiriita tulisi ratkaista ja suurmyymälöiden maakunnallisten ja seudullisten vaikutusten johdosta myymälöiden sijoittaminen tulisi ratkaista maakunta- tai yleiskaavassa riittävine vaikutusten arvioineineen.

Lakiluonnoksessa vähittäiskaupan suuryksiköitä koskeva erityinen sijainnin ohjaus koskisi voimassa olevan lain mukaisesti edelleen yli 4 000 k-m² suuruisia myymälöitä. Lakiehdotuksen mukaan vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös sellaiseen myymäläkeskittymään, joka vaikutuksiltaan on verrattavissa vähittäiskaupan suuryksikköön. Vähittäiskaupan myymäläkeskittymällä tarkoitetaan useasta erillisestä ja toisistaan lähietäisyydellä olevasta myymälästä muodostuvaa toiminnallisesti yhtenäistä kaupan aluekokonaisuus, jossa yksittäisten myymälöiden koko ei ylitä 4000 k-m² (64 §).

Petäjäveden kunta esittää, että myymäläkeskittymää koskeva lisäys tulee poistaa lakikohdasta ja kunnille tulee säilyttää kaupan kehittämistä koskeva kaavoitusoikeus ja -monopoli. Myymäläkeskittymän määritelmä rajoittaa ja vaikeuttaa kuntien liike- ja kauppakorttelien kehittämistä kuntakaavoituksella, mikäli toisiaan lähelle sijoittuvat myymälät lasketaan yhtenä kokonaisuutena.

Tuulivoimalarakentamista koskevat erityiset säädökset (luku 8, 67 § - 69 §)

Petäjäveden kunnan alueella tuulivoimatuotannon edistäminen on haasteellista asutuksen sijoittumisesta johtuen. Lakiluonnoksessa ehdotettu etäisyysvaatimus (kahdeksan kertaa voimalan korkeus) asunnoista, vapaa-ajanasunnoista ja kaavan mukaisista asuinrakennuspaikoista (68 §) muualla kuin maakuntakaavan tv-alueilla, tarkoittaisi sitä, että Petäjävedellä tuulivoiman sijoittuminen ei todennäköisesti olisi mahdollista muualle kuin Pitkälänvuoren tuulivoima-alueelle, jossa on maakuntakaavassa osoitettu tv-merkintä. Säännöksen myötä maakuntakaavan tv-alueiden painoarvo muuttuu, koska muun potentiaalisen tuulivoiman kaavoitusmahdollisuus estyy tai vähenee merkittävästi. Säännös muuttaisi myös maakuntakaavojen tv-aluerajausviivan merkitystä, koska rajauksesta tulisi ehdoton - rajauksen ulkopuolella tulisi noudattaa etäisyysvaatimusta. Nykyinen oikeuskäytäntö on tulkinnut tv-aluerajauksia eri tavoin (mm. KHO 2023:57) ja jo voimassa olevien maakuntakaavojen laadintavaiheessa esille tuotu oikeudellinen tulkinta on 68 §:n vaatimuksista poikkeava.

Petäjäveden kunta katsoo, että tuulivoimaloiden kiinteä etäisyysvaatimus vähentää tai estää jatkossa pienempien tuulivoimapuistojen yleiskaavoituksen, ja että vaatimus tuulivoimalan vähimmäisetäisyydestä on epärealistinen. Lakiluonnoksen ehdotuksen toteutuessa kaikki tuulivoimahankkeet kunnan alueella jouduttaisiin todellisuudessa tarkastelemaan maakuntakaavatasolla, mikä lisää byrokratiaa ja kaventaa kuntien itsehallintoa. Tuulivoimaloiden vaikutukset ja etäisyydet tulisi edelleen nykykäytänteiden mukaisesti pohjautua kaavoitus- ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, ja niissä todettuihin todellisiin vaikutuksiin kunnan vahva päätäntävalta säilyttäen. Rinnalle ei tarvita uutta rajoittavaa säännöstä. Etäisyysvaatimus vaikeuttaa myös hallitusohjelmataivoitteiden uusiutuvan energian edistämisen osalta.

Lakiesityksen mukaan etäisyysvaatimuksista voitaisiin poiketa, jos asuinrakennuksen tai -rakennuspaikan maanomistaja antaisi kirjallisen suostumuksensa asiasta. Suostumus sitoisi myös tulevia omistajia kauppatilanteessa (68§ mom. 3). Vastaavia omaa asuinpaikkaa ja seuraavia maanomistajia sitovia suostumusmenettelyjä ei ole mahdollista soveltaa missään muussa ympäristöhaittoja koskevassa käsittelyssä. Lakikohdan suostumusmenettely ohjaa tuulivoimaosayleiskaavahankkeita suurten, instituutionaalisten maanomistajien alueille. Epäselvää on myös, missä ja miten kirjallista suostumusta säilytetään (kuuluuko esim. kaavoituksen asiakirjoihin).

Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säädökset (luku 9, 70 § - 72 §)

Lakiesitys mahdollistaa, että jatkossa voidaan laatia aurinkovoimaa koskeva yleiskaava, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena (70 §). Lakiuudistus on tarpeellinen, sillä aurinkovoimarakentaminen todennäköisesti lisääntyy ja sen ohjaamiseksi yleiskaava on oikeanlainen suunnitteluinstrumentti. Lakiesityksen mukaan kaavoituskynnys ylittyy yli 10 hehtaarin aurinkovoima-alueella. Tämän lakikohdan "joustavoittava" hyöty voi toteutua kuitenkin vain, mikäli myös sijoittamisluvalla suunnittelutarvealueella on vielä mahdollista ratkaista hankkeen vaikutusten salliessa laajojakin aurinkovoima-alueita (esim. 100 ha) eikä vain enintään alle 10 hehtaarin alueita. Lakimuutoksilla ei saa aiheuttaa merkittävästi kasvavaa yleiskaavojen laadintatarvetta aurinkovoima-alueita koskien.

Kriteerit aurinkovoimalan sijoittamisessa metsäympäristöön ovat lakiluonnoksessa jääneet hyvin epäselviksi. Luonnoksessa todetaan, että aurinkovoimaloita ei saisi merkittävässä määrin sijoittaa metsämaalle. Epäselväksi jää, mitä merkittäväällä määrällä tarkoitetaan ja tuleeko tarkastelu tehdä hankekohtaisesti vai esim. kunta- tai seutukohtaisesti. Petäjäveden kunta esittää, että lain perusteluissa asiaa tulee avata tarkemmin.

Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa (luku 11, 78 § - 89 §)

Petäjäveden kunnan mielestä lakiuudistuksessa tulisi huomioida kuntien mahdollisuus hyödyntää digitalisaatiota perinteisen kirjepostin sijaan/rinnalla. Luonnoksessa on mahdollistettu sanomalehdessä julkaistavista kuulutuksista luopuminen, mutta voimassa olevan lainsäädännön tapaan luonnoksessa määrätään edelleen kaavaehdotuksen ilmoittamisesta kirjeitse toisessa kunnassa asuville maanomistajille ja -haltijoille (84 §). Ulkopaikkakuntalainen on tässä menettelyssä käytännössä paremmassa asemassa kuin kunnassa asuva. Petäjäveden kunnan näkemyksen mukaan digitaalista kuulemista voitaisiin kehittää kirjeitse kuulemista rinnalle ja sallia esimerkiksi sähköpostitiedottaminen kirjetiedottamisen sijaan/lisänä niille maanomistajille, jotka siihen suostuvat. Näin kunnilla olisi mahdollista kehittää kuulemiseen digitalisaatioon ja paikkatietoon perustuvia ratkaisuja.

Lakiluonnoksen 78 §:n mukaan asemakaavaa laadittaessa olisi arvioitava kaavan todennäköisesti merkittävät vaikutukset rakentamisen kustannuksiin. Tämä uusi lisäys vaikutusten arvioinnin osalta muuttaisi asemakaavaprosessia nykyistä raskaammaksi lisäten selvityskustannuksia ja pidentämällä asemakaavojen laatimisaikatauluja. Petäjäveden kunnan mielestä vaatimuksesta rakentamiskustannusten selvittämisestä tulee luopua asemakaavoittamisen sujuvoittamiseksi.

Kaavoituskatsauksen korvaaminen verkossa ylläpidettävällä aineistolla (79 §) vireillä olevista ja vireille tulevista kaavoista on Petäjäveden kunnan mielestä kannatettavaa. Kuntalaisten kannalta on selkeämpää, että vireillä ja laadinnassa olevista tai valmisteluun tulevista kaavahankkeista löytyvät kunnan verkkosivuilta.

Petäjäveden kunta pitää hyvänä, että lakiluonnoksessa on parannettu ja yksinkertaistettu kunnan mahdollisuutta järjestää vireilletulo ja valmisteluvaiheen kuuleminen kaavan tavoitteiden ja merkityksen mukaisella tavalla (§ 81). Nykyinen lainsäädäntö tarjoaa tämän mahdollisuuden vain vähäisten asemakaavahankkeiden osalta.

Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä maanomistajan kanssa (luku 12, 90 § - 91 §)

Lakiluonnoksessa esitetään maanomistajille oikeutta asema- tai yleiskaava-aloitteen tekemiseen, joka tulisi käsitellä kunnassa monijäsenisessä toimielimessä viimeistään neljän kuukauden kuluessa (90 §). Monijäsenisellä toimielimellä tarkoitettaisiin kuntalain 30 §:n mukaisia kunnan toimielimiä, joka Petäjävedellä tarkoittaa kuntarakennelautakuntaa tai kunnanhallitusta.

Petäjäveden kunta katsoo, että lain uusi kaavan laatimisaloitesäännös on turha ja kuntien hallintotyötä lisäävä. Voimassa olevan lainsäädännön puitteissa maanomistajilla on jo ollut mahdollisuus tehdä kaavoitusta koskevia aloitteita ja käsittelykäytäntö on ollut varsin toimiva. Toimivia käytäntöjä ei pidä vaikeuttaa lisäsääntelyllä ja byrokratialla. Kaavoitusaloitteen käsittely monijäsenisessä toimielimessä aiheuttaisi kunnille lisää hallintotyötä. Käytäntö on osoittanut, että pääsääntöisesti kaavoitusaloitteet keskeytyvät maanomistajan taholta, kun maanomistajalle selviää kaavoitustyön kustannusvastuut. Ne kaavoitusaloitteet, jotka ovat realistisia ja joiden kustannusvastuisiin maanomistajat sitoutuvat, käsitellään sekä etenevät jo nykyisin kaavoitussopimusmenettelyjen kautta. Petäjäveden kunta toteaa, että alueidenkäyttölain 90 § tulisi poistaa kokonaisuudessaan tai säännöstä tulisi voida noudattaa hyvin joustavasti, kunnan oman hallintomenettelytavan mahdollistavana.

Lakikohtaan sisältyvä myös kunnalle mahdollisuus antaa kaavaehdotuksen

laadinta maanomistajalle (91 §). Kaavaehdotuksen laadintaan sisältyy kuitenkin edelleen kunnan ohjausvelvollisuus ja keskeytyspäättöosoikeus. Tämä menettely voi käytännössä aiheuttaa ristiriitaisia tulkintoja ja kuormittaa kunnan resursseja, jonka vuoksi Petäjäveden kunta suhtautuu varauksella esitettyyn toimintatapaan.

Lausunto koskien lakia rakentamislain muuttamisesta (RakL 46 §)

Alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä myös rakentamislakiin esitetään muutoksia. Rakentamislaki koskevassa muutosluonnoksessa on esitetty säännös, että aurinkovoimalan sijoittumispaikasta riippumatta pinta-alaltaan yli 10 ha kokoiset voimalat ei voisi täyttää RakL 46 § mukaisia sijoittamisen edellytyksiä suunnittelutarvealueella. Esitystä on perusteltu sen positiivisilla vaikutuksilla mm. luontoarvoihin, koska kaavoituksessa ympäristövaikutukset selvitetään kattavammin kuin yksittäisen lupaharkinnan yhteydessä. Tästä johtuen aurinkovoimalan rakentaminen edellyttäisi aina joko asemakaavan tai aurinkovoimarakentamista ohjaavan yleiskaavan laatimista.

Petäjäveden kunnan mielestä lakiin kirjattu tiukka yksiselitteinen pinta-alaperusteinen kokorajoitus, joka ei ota huomioon voimalan sijoituspaikkaa yhdyskuntarakenteessa tai rakentamisen vaikutuksia, aiheuttaa kasvavaa yleiskaavojen laadintatarvetta. Sijoittamislupamenettely suunnittelutarvealueella sisältää selvitysten ja vaikutusarviointien laadinnan hanketoimijan toimesta, minkä yhteydessä on mahdollista arvioida tapauskohtaisesti hankkeen vaikutuksia ja kaavoitustarvetta. Tästä syystä Petäjäveden kunta pyytää vielä lainsäätäjää harkitsemaan, onko ehdotonta kymmenen hehtaarin rajaa tarkoituksenmukaista kirjata rakentamislakiin. Tällaisessa muodossa lakiesityksen tuoma kaavoitusvelvollisuus hidastaa ja vaikeuttaa myös aurinkovoima-alueiden kehittämistä.

Mikäli pinta-alamääritelmä nähdään välttämättömäksi, Petäjäveden kunta pyytää harkitsemaan pinta-alamääritelmän korottamista esitetystä kymmenestä hehtaarista.

Lisäksi Petäjäveden kunta esittää, että sijoittamisen edellytykset suunnittelutarvealueella (RakL 46 §) -säännöstä tulisi tarkentaa siten, että maaseutuyrityksen liitännäiselinkeinojen rakentaminen ei tarkoita loma-asuntojen ja matkailupalveluasuntojen rakentamista. Asuinrakentamisen osalta on suunnittelutarvealueilla tarpeen laajempi lupaharkinta; määräyskohta aiheuttaa epäselvyyttä myös ranta-alueita koskien.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimus- viranomainen

Pöytäkirja nähtävänä www.petajavesi.fi 23.6.2025

Tiedoksianto

Asianosaiset:

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Asiat 138-144. 146, 147, 152, 156, 157

Kiellonperuste :

Yllämainituista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET, KUNNALLISASIAT

Asiat 145, 148-151, 153-155

Pöytäkirja nähtävillä pvm

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on **Petäjäveden kunnanhallitus**.

Oikaisuvaatimusviranomaisen yhteystiedot:

Postiosoite: Suutarintie 4, 41900 Petäjävesi

Käyntiosoite: Suutarintie 4

Sähköpostiosoite: kirjaamo@petajavesi.fi

Puhelinnumero: 014-2673 000

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista torstaihin klo 8.00 - 15.00 ja perjantaisin suljettu.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä **kirjallisesti**. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- muutosvaatimus perusteineen
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi, kotikunta, osoite- ja yhteystiedot sekä allekirjoitus(vaatimuksen tekijän tai sen laatijan)

Oikaisuvaatimuksen liitteet:

- päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys päätöksen tiedoksiannosta tai muusta muutosajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin muutosvaatimuksessa haluaa vedota, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on toimitettava Petäjäveden kunnan kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa sähköpostitse. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimus lähetetään aina lähettäjän omalla vastuulla.